

Інститут Військово-Морських Сил
Національного університету "Одеська морська академія"
Кафедра тактики та загальновійськових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника Інституту з
навчальної та наукової роботи-начальник
навчального відділення
капітан 1 рангу О.ГАВАЛЮХ
“ ” _____ 2022 року

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

" Організація та безпека водолазних спусків "

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
спеціальність	254 Забезпечення військ (сил)
спеціалізація	Пошуково-рятувальні та водолазно-аварійні роботи на морі
заклад вищої освіти	Інститут Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія"
кафедра	Загальновійськових дисциплін

Силабус навчальної дисципліни «Організація та безпека водолазних спусків»

Розробник: Дехта Вадим Юрійович, старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін.

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін.
Протокол від «___» _____ 2022 року № ___

Начальник кафедри загальновійськових дисциплін Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія»
полковник Р.ШЕВЧЕНКО
"___" _____ 2022 року

1. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Дехта Вадим Юрійович, старший викладач
Профайл викладача	
Статус дисципліни	нормативна
E-mail:	
Сторінка курсу	
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди о 16.30 – 17.30 аудиторія 403, екіпаж НЛК.

2. АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна “Організація та безпека водолазних спусків” вивчається курсантами протягом другого семестру навчання, що найбільше сприяє повному і якісному засвоєнню знань.

Вивчення навчальної дисципліни «Організація та безпека водолазних спусків» базується на знаннях, які отримали курсанти з дисциплін: “Загальна тактика”, «Інженерна підготовка», «Водолазна техніка», «Технологія підводних робіт», «Технічні засоби пошуково-рятувальної служби», «Методи надання допомоги аварійному кораблю», «Технологія суднопідйому», «Технологія підводного зварювання» та іншими фаховими дисциплінами за спеціалізацією навчання з подальшим набуттям теоретичних знань та практичних навичок у ході проведення групових та практичних занять.

Основною метою викладання навчальної дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків” є формування умінь та знань, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою, за сукупністю і рівнями їх сформованості, необхідними для вирішення професійних завдань.

Формування особистості військово-морського фахівця, здатного планувати, організовувати, координувати проведення пошуково-рятувальних робіт на морі при виникненні аварійних ситуацій на морі різного характеру, які можуть призвести до загибелі людей, в сучасних умовах, що складаються на протязі останніх десятиліть, які обумовлені значним прогресом технологій, у тому числі цифрових, збільшенням ролі фінансово-економічної сфери в міжнародних відносинах, наявності для України гібридної агресії з боку країни агресора.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення основ організації та безпеки водолазних спусків.

Завдання:

- Базові концептуальні знання з вимог керівних документів по проведенню водолазних спусків та робіт.
- Уміння самостійно проводити розрахунки терміну знаходження робочого водолаза на заданій глибині при виконанні встановлених робіт у призначеному водолазному спорядженні, здійснювати вибір методів проведення водолазних спусків та робіт, водолазного спорядження та обладнання, яке використовується для цього, обслуговувати водолазне спорядження та обладнання при його експлуатації та зберіганні.
- Уміння самостійного виконувати обов'язки робочого водолаза, водолаза що страхує та водолаза, що забезпечує проведення водолазних спусків, керівника водолазних робіт або командира водолазного спуску.

Силабус складено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності 254 Забезпечення військ (сил).

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

K11	Здатність управляти підрозділом в ході підготовки та ведення бою, здійснення повсякденної діяльності в підрозділі забезпечення
K23	Здатність організовувати безпечні умови праці у військових підрозділах, дотримання техніки безпеки та протипожежної безпеки
ВСК4	Здатність здійснювати керівництво та командування водолазними спусками при вирішенні завдань пошукового, аварійно-рятувального, суднопідйомного та підводно-технічного забезпечення
ВСК5	Здатність організовувати та здійснювати застосування спеціальних технічних засобів для пошуку аварійних об'єктів та підводного обстеження.

Програмні результати навчання:

- ПР12 Підтримувати озброєння та військову техніку в постійній бойовій готовності до виконання завдань за призначенням, здійснювати технічне обслуговування;
- ПР23 Безпечно поводитися зі спеціальними засобами, агресивними речовинами в умовах небезпечного середовища. Демонструвати навички захисту себе і володіти знаннями для забезпечення захисту особового складу, озброєння та військової техніки підрозділу;
- РНвс4 Здійснювати керівництво та командування водолазними спусками при проведенні заходів пошукового, аварійно-рятувального, суднопідйомного та підводно-технічного забезпечення;
- РНвс5 Організовувати та здійснювати застосування спеціальних технічних засобів для пошуку аварійних об'єктів та підводного обстеження.

Кількість кредитів ЄКТС - 4

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни курсант повинен:

Знати:

- вимоги керівних документів щодо організації та проведення водолазних спусків;
- водолазні кваліфікації, обов'язки водолазів різних кваліфікацій і роботи, що вони можуть виконувати, умови збереження та підвищення водолазних кваліфікацій;
- обов'язки водолазів та керівного складу під час проведення водолазних спусків;
- дії водолазів та керівного складу при виникненні нештатних та аварійних ситуацій під час проведення водолазних спусків та робіт;
- види водолазних спусків та робіт і особливості підготовки, забезпечення, організації та проведення різних видів водолазних спусків;
- сучасне водолазне спорядження та обладнання, технічні дані, правила експлуатації та зберігання;
- міри безпеки при проведенні водолазних спусків та робіт при різних умовах спуску.

Вміти:

- при проведенні водолазних спусків експлуатувати водолазне спорядження та устаткування, обслуговувати його після використання та підготовляти до тривалого зберігання;

- виконувати обов'язки робочого водолаза, водолаза що забезпечує, водолаза що страхує, керівника водолазних робіт, командира водолазних спусків;
- виконувати вірні дії при виникненні аварійної (нештатної) ситуації з водолазним спорядженням та надавати допомогу аварійному водолазу;
- розраховувати час перебування водолаза на заданій глибині при виконанні роботи визначеного навантаження та вибирати вірний режим декомпресії для заданих глибини та терміну занурення;
- вести водолазну документацію;
- користуватися довідковою, технічною і навчальною літературою.

Основними формами навчання курсантів є: практична та самостійна робота.

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Навчальне навантаження					
	Денна форма навчання					
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні завдання	Самостійна робота
Організація водолазних занурень						
Змістовий модуль 1. Організація проведення водолазних спусків. Вимоги керівних документів з організації проведення водолазних спусків.						
Тема 1. Вимоги керівних документів з організації проведення водолазних спусків.	6	2				
Тема 2. Організація проведення водолазних спусків.	12	2	4			
Тема 3. Обов'язки посадових осіб при проведенні водолазних спусків.	12	2	4			
Тема 4. Міри безпеки при проведенні водолазних спусків та робіт.	12	2	4			
Тема 5. Фізіологічні особливості перебування людини під водою.	12	2	4			
Разом за модулем 1	54	10	16			
Змістовий модуль 2. Водолазне спорядження та обладнання.						
Тема 1. Водолазне спорядження, класифікація, призначення, конструктивні особливості, умови та особливості використання.	14	2	4			
Разом за модулем 2	14	2	4			
Змістовий модуль 3. Організація та проведення водолазних занурень в різних умовах при виконанні різних видів водолазних спусків та робіт.						
Тема 1. Організація та проведення водолазних занурень в різних умовах при виконанні різних видів водолазних спусків та робіт.	22	2	4	6		
Разом за модулем 3	22	2	4	6		

Усього годин	90	14	24	6		
--------------	----	----	----	---	--	--

4. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Організація проведення водолазних спусків. Вимоги керівних документів з організації проведення водолазних спусків.

- Тема 1. Вимоги керівних документів з організації проведення водолазних спусків.
- Тема 2. Організація проведення водолазних спусків.
- Тема 3. Обов'язки посадових осіб при проведенні водолазних спусків.
- Тема 4. Міри безпеки при проведенні водолазних спусків та робіт.
- Тема 5. Фізіологічні особливості перебування людини під водою.

Змістовий модуль 2. Водолазне спорядження та обладнання.

- Тема 1. Водолазне спорядження, класифікація, призначення, конструктивні особливості, умови та особливості використання. Зберігання.

Змістовий модуль 3. Організація та проведення водолазних занурень в різних умовах при виконанні різних видів водолазних спусків та робіт.

- Тема 1. Організація та проведення водолазних занурень в різних умовах при виконанні різних видів водолазних спусків та робіт.

5. САМОСТІЙНА РОБОТИ

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою; підвищити якість самостійного опрацювання курсантами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота з опрацювання теоретичного курсу.
2. Робота з вивчення окремих розділів курсу.
3. Підготовка до практичних занять;
4. Ведення щоденників та словників;
5. Виконання індивідуальних завдань.

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

1. Вимоги керівних документів з організації проведення водолазних спусків;
2. Організація проведення водолазних спусків;
3. Обов'язки посадових осіб при проведенні водолазних спусків;
4. Міри безпеки при проведенні водолазних спусків та робіт;
5. Фізіологічні особливості перебування людини під водою;
6. Водолазне спорядження, класифікація, призначення, конструктивні особливості, умови та особливості використання;
7. Організація та проведення водолазних занурень.

Самостійна робота курсантів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню курсантом теоретичного матеріалу, скріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь використання знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. Індивідуальні завдання виконуються курсантами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих курсантом за виконання індивідуальних завдань, є необхідною умовою допущення до семестрового контролю з даної дисципліни.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено наступні індивідуальні завдання: домашні завдання, реферати.

Домашні завдання, реферати - це види індивідуальних завдань, які передбачають вирішення конкретних навчальних задач з використанням відомого, а також (або) самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Складову частину такої роботи можуть складати дидактичні, методичні, презентаційні матеріал, який викопується відповідно до чинних нормативних вимог та із застосуванням комп'ютерної графіки. Ці види індивідуальних завдань повинні сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань курсантів з окремих тем дисципліни, розвивати навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Реферат – письмова доповідь або виступ з визначеної теми, в якій зібрано інформацію з одного або декількох джерел. Реферат готується напередодні та використовується під час семінарських занять Він може бути викладенням змісту наукової роботи, художньої книги і т.д. Реферат, який передає зміст первинного тексту є репродуктивним, а реферат в якому міститься творче або критичне осмислення джерела – це продуктивний реферат.

До репродуктивних відносяться реферат-конспект та реферат-резюме. Реферат-конспект містить фактичну інформацію в узагальненому вигляді,

ілюстрований матеріал, різні відомості про методи та результати дослідження і можливості їх застосування. Реферат-резюме містить тільки основні положення з даної теми.

В продуктивних рефератах виділяють реферат-доповідь і реферат-огляд. Реферат-огляд складається на основі декількох джерел і порівнює різні точки зору з даного питання. У рефераті-довіді, разом із аналізом інформації першоджерела, є об'єктивна оцінка проблеми, цей реферат має розгорнутий характер.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ І ЦІННОСТІ

Методика вивчення навчальної дисципліни: “Організація та безпека водолазних спусків” спрямована на повне і безумовне засвоєння курсантами всіх розділів та тем.

Методика викладання дисципліни виходить із основних принципів дидактики. Вона надає науково-педагогічну характеристику формам і методам навчання, вказує на більш доцільні їх сполучення на рішення ступеня навчання, визначає умови найбільш ефективного їх використання.

Для досягнення основної мети навчання програмою передбачені наступні форми навчання:

1. Фронтальна форма навчання, коли усі курсанти під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно.

2. Групова форма навчання, коли курсанти поєднуються в групи (відділення) в залежності від штатної структури підрозділу, які працюють паралельно.

3. Індивідуальна форма навчання, коли курсанти виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, в залежності від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

Пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передання знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, слайди, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. п. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для виконання досягнення рівня „Знати”.

Репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять. Використовуючи цей метод, викладач досягає рівня „Вміти” при вивченні теми.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить цілям поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання їх виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань по оцінці радіаційної та хімічної обстановки за даними прогнозу, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам курсант.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування рис творчої діяльності, що є умовою формування зацікавленості, формує потребу в такій діяльності. Формами застосування цього методу є: практичні завдання, написання рефератів, розв'язання завдань, виданих на самопідготовку.

Тільки проблемні методи забезпечують глибоке засвоєння знань на рівні їх творчого застосування, оволодіння методами творчого мислення, досвідом практичної і творчої діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни: “Організація та безпека водолазних спусків” відіграє важливу роль у військово-професійному орієнтуванні майбутніх офіцерів на самостійне виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах, зазначених у нормативній частині освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія».

З врахуванням цього, зміст програми навчальної дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків” побудований таким чином, що враховує вивчення за усіма семестрами загальновійськових, тактичних і тактико-спеціальних дисциплін – теоретичної основи виконання типових задач діяльності на первинних офіцерських посадах і основи практичного навчання виконанню цих задач технічними засобами, прийнятими на озброєння в підрозділах і частинах видів і родів військ Збройних Сил України.

Військово-професійна направленість навчання військових фахівців забезпечується застосуванням методу проблемно-пошукового подання навчального матеріалу і нормативного обґрунтування практичного навчання з дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків”. Цей метод реалізується дотриманням положень варіативної частини освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», щодо

відповідності змісту і повноти набутих курсантами вмінь, службово-бойовим функціям та типовим задачам діяльності на первинних офіцерських посадах у військах.

Важливим і безумовним засобом забезпечення військово-професійної направленості курсантів є дотримання послідовності і повноти засвоєння розділів нормативної частини освітньо-професійної програми підготовки фахівця.

Практичне навчання з навчальної дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків” здійснюється на практичних заняттях за індивідуальними завданнями (варіантами). В програмі навчальної дисципліни передбачено проведення практичних занять в навчальних аудиторіях та на підготовлених майданчиках.

Демонстрація зразків озброєння (розрізних макетів) є обов’язковою.

Ведення конспектів тими, хто навчається, є обов’язковим.

Для вивчення окремих навчальних елементів навчальної дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків” підібрані найбільш ефективні прийоми і засоби. Для забезпечення випереджувального змісту навчання щодо достатності освітнього рівня підготовки військових фахівців до виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах протягом 3-5 років ефективним прийомом вивчення в курсі “Організація та безпека водолазних спусків” новітніх технологій (методик).

Засобами реалізації військово-професійної спрямованості дисципліни “Організація та безпека водолазних спусків”, окрім вказаних, є визначені спеціалізовані аудиторії, обладнані сучасними технічними засобами навчання і інформації, ПЕОМ, і фонди навчально-методичних посібників та розробок кафедри.

Освоєння дисципліни передбачає обов’язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу курсанта.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових аудиторних занять. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, які передбачають можливість проведення самоконтролю. Самостійна робота може виконуватися в бібліотеці, аудиторіях Інституту, а також за місцем проживання курсанта. У випадку виникнення запитань за темами, винесеними на самостійне вивчення, курсант може отримати необхідну консультацію викладача (за розкладом).

Частина матеріалу навчальної дисципліни, передбачена навчальним планом для самостійного засвоєння, виноситься на залік разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), курсант самостійно вивчає пропущений матеріал.

Після вивчення навчальної дисципліни проводиться залік в усній формі.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння курсантами навчального матеріалу за результатами виконання ними всіх видів навчальних завдань на практичних заняттях, самостійної роботи, модульних завдань та підсумкового залікового завдання.

Залік проводиться на окремому занятті відповідно до розкладу після останнього практичного заняття.

Під час заліку викладач констатує факт виконання чи невиконання курсантами необхідних робіт. Якщо курсант якісно і систематично працював протягом семестру, викладач може поставити йому залік "автоматично".

Присутність всіх курсантів на заліку – обов'язкова. У разі нез'явлення, набрані бали за результатами підсумкового модульного контролю не виставляються. У відомості підсумкового контролю знань курсантів викладач робить запис «не з'явився».

8. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Основними вимогами викладача навчальної дисципліни до курсанта є:

- обов'язкове відвідування практичних занять за розкладом;
- активність під час практичних занять;
- конструктивне підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- взаємодія викладач-курсант базується на засадах взаємоповаги, такту та коректної поведінки;
- письмові роботи слід здавати в установлений термін; за несвоєчасну здачу робіт оцінка знижується;
- курсанти, які не виконали заплановані завдання, до заліку не допускаються.

Неприпустимо:

- пропуски з неповажних причин;
- користування телефонами під час занять;
- списування при фронтальному опитуванні;
- проходження процедур контролю замість себе іншими особами; виконання навчальної роботи для інших осіб; здача навчальних завдань, підготовлених іншими особами;
- використання робіт (есе, доповідь, реферат) виконаних іншими особами в якості результатів своєї праці;
- відвідування занять в одязі, що не відповідає вимогам навчального закладу;
- порушувати тишу в приміщеннях загального доступу, призначених для навчальної та наукової діяльності.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Курсанти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: підготовка до практичних занять; надання відповідей на тести за темам курсу.

Поточне оцінювання курсантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання теоретичного

курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань теоретичного курсу; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: тестове завдання.

Методичним забезпеченням з вивчення дисципліни є презентації, тематичні таблиці до кожної теми, дошка, стаціонарні стенди, посібники, словники та довідники, картки із завданнями для тестового контролю, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для курсантів до практичних занять.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною : усна відповідь на питання теоретичного курсу, виступ на практичних заняттях, активна участь в дискусії.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Таблиця розподілу оцінок по результатам навчання за різними шкалами

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Курсант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Курсант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Курсант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Курсант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Курсант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Курсант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Курсант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Допоміжна

1. Тактика військово-морських сил: підручник / під заг. ред. Ю.М.Сичова – Севастополь: АВМС, 2013. – 444с.

Керівні документи

1. Наказ МО України № 415 від 25.11.03 Положення про корабельну службу у Військово-Морських Силах Збройних Сил України.
2. Наказ МО України № 25 від 14.01.2014 Про затвердження Інструкції з водолазних робіт у Збройних Силах України.
3. НПАОП 45.24-1.01-91. Єдині правила безпеки на водолазних роботах. Частина 1. Правила водолазної служби.
4. НПАОП 45.24-1.07-90. Єдині правила безпеки на водолазних роботах. Частина 2. Медичне забезпечення водолазів.
5. Правила Водолазної служби Військово-Морського Флоту ПВС ВМФ-1985
6. «Водолазна підготовка». МО України НУ оборони України ім. Івана Черняховського, під редакцією Г.М. Гапоненка. м. Київ-2016
7. Слесарев О.М. Водолазна техніка ВМФ М. Воєніздат 1990р.
8. Слесарев О.М. Водолазні роботи М. Воєніздат 1992р.
9. Меренов І.В. та ін. Водолазна справа Л. Судостроєніє 1989р.
10. Яковенко В.Г., Яковлев П.І. Гідротехнічні роботи на водному транспорті. М. Транспорт. 1988
11. Описи та інструкції по експлуатації водолазного спорядження і технічних засобів.
12. Стопцов Н.А., Груздєв М.А. Засоби підводного освітлення. Л. Судостроєніє. 1985 р.
13. Меренов І.В.,Смолін М.М. Довідник водолаза. Л. Суднобудування.1990 р.
14. Збірка інструкцій по техніці безпеки на водолазних роботах. М. Мортехінформреклама 1992р.
15. Під ред. Проф. І.А.Сапова, проф. Ю.Н.Шаніна Медична допомога при утопленні та професійних захворюваннях водолазів. М.: Медицина. 1980.
16. Сапов І.А. та ін. Фізіологія і патологія підводних занурень та міри безпеки на воді. М ДОСААФ. 1986.
17. Стопцов Н.А., Зв'язок під водою, Л. Суднобудування, 1990 р.
18. Занин В.Ю., Спорядження підводного плавця, С.-П. "Макет" 1997 р.